

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3537

Vragen van de leden **Jasper van Dijk** en **Leijten** (beiden SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretarissen van Financiën over *falend schuldenbeleid van de Belastingdienst* (ingezonden 10 maart 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Huffelen** (Financiën – Toeslagen en Douane) (ontvangen 9 juli 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2447.

Vraag 1

Wat is uw oordeel over het bericht «Schuldenbeleid van Belastingdienst onder vuur»?¹

Antwoord 1

Zoals toegelicht in de brief bij de beantwoording van deze Kamervragen is er bij verrekening van toeslagen in het kader van de standaard betalingsregeling ten onrechte geen rekening gehouden met de beslagvrije voet, met als gevolg dat mensen onder het bestaansminimum kunnen komen. Achteraf bezien was de aanname onjuist, dat mensen op basis van de terugvorderingsbeschikking altijd bewust stilzwijgend instemmen met de standaard. Hierdoor werd in voorkomende gevallen de beslagvrije voet ten onrechte niet toegepast. Met de gebruikte werkwijze is niet vast te stellen of er al dan niet is ingestemd met het aflossingsbedrag en of inbreuk is gemaakt op de beslagvrije voet. Gezien het doel en de strekking van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wet vBVV) concludeer ik nu met Toeslagen en de Belastingdienst dat deze werkwijze niet had mogen worden toegepast. Op 25 maart en op 23 april jl. heb ik, samen met Toeslagen en de Belastingdienst met de Nationale ombudsman (No) en de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR) gesproken over deze uitermate vervelende situatie. Ik heb aan hen toegelicht hoe dit heeft kunnen ontstaan, welke oplossingen Toeslagen en de Belastingdienst kunnen bieden en welke oplossingsrichtingen er onderzocht worden voor de langere termijn. Dit heb ik ook uitgewerkt in de bijgaande brief. Afgesproken is dat ik hierover in contact blijf met hen.

¹ NOS – 9 maart 2021

Vraag 2

Klopt het dat de Belastingdienst bij het verrekenen van toeslagen er niet standaard rekening mee houdt of mensen genoeg geld overhouden om van te leven, terwijl dat volgens de nieuwe Wet vereenvoudiging beslagvrije voet wel zou moeten?

Antwoord 2

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1 en de meegezonden brief. Naast de verrekening in het kader van de (veronderstelde) overeengekomen standaard betalingsregeling, kan er ook sprake zijn van de eenzijdig door Toeslagen toegepaste «dwangverrekening». Bij gebruikmaking van deze wettelijke verrekeningsbevoegdheid past hij de beslagvrije voet actief toe.²

Bij de verrekening in het kader van de standaard betalingsregeling is verondersteld dat de verrekening plaatsvindt met (stilzwijgende) instemming en ten behoeve van de burger. Hierbij werd er ten onrechte vanuit gegaan dat de beslagvrije voet in dat geval niet geldt. Beide vormen van verrekening zijn sinds 18 december 2020 niet meer opgestart als gevolg van de uitvoering van de motie Azarkan.

Vraag 3

Erkent u dat mensen met schulden die hun toeslag moeten terugbetalen nog dieper in de problemen kunnen komen als er geen betaalregeling wordt getroffen?

Antwoord 3

Mensen met schulden die hun toeslag moeten terugbetalen kunnen inderdaad nog dieper in de problemen komen als er geen adequate betaalregeling wordt getroffen. Daarom biedt Toeslagen deze mensen ook standaard een betalingsregeling aan. Maar als bij de toepassing van de standaard betalingsregeling een te hoog aflossingsbedrag wordt verrekend waarbij geen rekening is gehouden met de beslagvrije voet, kunnen mensen alsnog dieper in de problemen komen. Mensen kunnen dan de verrekening stoppen door een persoonlijke betalingsregeling aan te vragen waarbij rekening wordt gehouden met hun betalingscapaciteit, waardoor zij niet onder het bestaansminimum komen.

Bij mensen die aangeven niet in te stemmen met het aflossingsbedrag wordt de verrekening per direct gestopt. De beslagvrije voet wordt dan berekend en als de verrekening op basis hiervan te hoog is geweest, dan wordt de verrekening tot en met januari teruggedraaid. Voor een nadere uitleg van de wijze waarop ik dit wil oplossen verwijs ik u naar de brief bij de beantwoording van deze Kamervragen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat de heer Kloos van een paar euro per week moet leven en zelfs geen cadeautje kan kopen voor zijn zoon? Erkent u dat dit werd veroorzaakt door het botweg stopzetten van zijn huurtoeslag?

Antwoord 4

Ik erken dat de werkwijze waarbij Toeslagen en de Belastingdienst ten onrechte uitgingen van instemming met de hoogte van de aflossingsbedragen, zonder bij de verrekening daarvan rekening te houden met de beslagvrije voet, tot onaanvaardbare gevolgen kan leiden. Toeslagen en de Belastingdienst zetten alles in het werk om met mensen die dit soort gevolgen ondervinden in contact te komen om desgewenst een persoonlijke betalingsregeling te starten. Zoals ik ook in de begeleidende brief heb aangegeven, betrek ik hierbij ook stakeholders en intermediairs.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de nieuwe Wet vereenvoudiging beslagvrije voet niet goed wordt uitgevoerd als niet wordt gekeken wat iemand met schulden nog kan betalen? Wat onderneemt u hiertegen?

² Artikel 79.5a Leidraad Invordering 2008.

Antwoord 5

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1 en naar de meegezonden brief.

Vraag 6

Erkent u dat mensen niet altijd weten hoe je een persoonlijke regeling moet aanvragen? Hoe gaat u dit verbeteren?

Antwoord 6

Ik erken dat er mensen zijn die niet weten hoe je een persoonlijke betalingsregeling aan moet vragen. Daarom informeert Toeslagen hen hier op verschillende manieren over. Op de achterkant van elke brief die Toeslagen vanuit de centrale systemen verstuurt, staat informatie over het terug- en invorderingsproces.

Voorbeelden van die brieven zijn: de terugvorderingsbeschikking, de bevestiging van de start van de standaard betalingsregeling, de betalingsherinnering, de aanmaning en mededelingen naar aanleiding van een verwerkte betaling of verrekening. In die brieven staat dat, als iemand niet meer rondkomt omdat de toeslag moet worden terugbetaald of omdat er wordt verrekend, hij zo snel mogelijk een persoonlijke betalingsregeling aan moet vragen. Toeslagen verwijst in die brieven naar het formulier op de website toeslagen.nl, waarmee een persoonlijke betalingsregeling kan worden aangevraagd. Op de website is hierover ook informatie te vinden. Daarnaast staat vermeld dat de burger contact kan opnemen met de BelastingTelefoon bij vragen over het starten van een persoonlijke betalingsregeling.

Uit de gesprekken met de No en de LOSR komt naar voren dat de dienstverlening en de informatieverstrekking via de BelastingTelefoon, de schriftelijke communicatie naar aanleiding van verzoeken en de website verbeterd kan worden. Toeslagen werkt daar op dit moment hard aan. Hierbij zal in contact met diverse stakeholders en intermediairs onderzocht worden hoe de betreffende groep beter bereikt kan worden en hoe we hen kunnen activeren om contact op te nemen met de Belastingdienst. Onderdeel hiervan is een gezamenlijke boodschap die de verschillende stakeholders via hun informatiekanalen kunnen verspreiden.

De Belastingdienst en Toeslagen werken daarnaast op diverse vlakken aan de verbetering van de dienstverlening. Zo zal het aantal balieomgevingen verdubbelen. Daar kan de burger ook met vragen omtrent betalingsregelingen terecht. Daarnaast gaan Toeslagen en de Belastingdienst met 10 tot 20 hulpverlenende punten, bijvoorbeeld bij gemeenten en in bibliotheken, pilots aan om meer en betere dienstverlening aan te bieden.

Zoals is toegezegd in de reactie op de ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, zal daarnaast ook de invorderingsstrategie van Toeslagen en de Belastingdienst tegen het licht worden gehouden, waarbij in ieder geval gekeken wordt naar de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een persoonlijke betalingsregeling.

Vraag 7

Is u bekend dat wanneer de deurwaarder beslag op loon legt hij dan vraagt aan de Belastingdienst om door te geven of betrokkene een voorlopige teruggaaf belastingen en toeslagen ontvangt en of hierop verrekend wordt, omdat dit nodig is om de beslagvrije voet goed te kunnen berekenen? Hoe reageert de belastingdienst op deze verzoeken? Wordt ook doorgegeven dat toeslagen niet worden uitbetaald wanneer sprake is van een verrekening als gevolg van een standaard betalingsregeling?

Antwoord 7

De gerechtsdeurwaarder berekent zelf de beslagvrije voet. In deze berekening worden verrekeningen niet standaard meegerekend. Als een deurwaarder verzoekt om informatie over verrekeningen te verstrekken, geven Toeslagen en de Belastingdienst het bedrag dat verrekend wordt door aan de gerechtsdeurwaarder.

Vraag 8

Is de Belastingdienst al in gesprek geweest met de Sociaal raadslieden? Wat was daarvan de uitkomst?

Antwoord 8

Op 25 maart en op 23 april jl. heb ik gesproken met de LOSR en de No. Ook op medewerkersniveau vinden er gesprekken plaats. Deze gesprekken worden voortgezet om de oplossingsrichtingen met hen te bespreken. Voor de uitkomsten van de eerdere gesprekken verwijs ik u naar de meegezonden brief en antwoord 11 op de vraag van het lid Lodders.

Vraag 9

Deelt u de mening van de Nationale ombudsman dat de Belastingdienst altijd moet kijken of mensen genoeg geld over houden? Zo ja, wat onderneemt u om dit te realiseren.

Antwoord 9

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik naar het antwoord op vraag 1 en de meegezonden brief.

Vraag 10

Wat heeft u gedaan met de oproep van de Nationale ombudsman om het beleid van de Belastingdienst op korte termijn aan te passen?

Antwoord 10

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik naar de meegezonden brief.

Vraag 11

Wat onderneemt u om mensen beter te informeren over de beslagvrije voet en de mogelijkheden voor een persoonlijke betalingsregeling?

Antwoord 11

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik naar het antwoord op vraag 6.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen van het lid Lodders (VVD), ingezonden 10 maart 2021 (vraagnummer 2021Z04390) en van het lid Omtzigt (CDA), ingezonden 10 maart 2021 (vraagnummer 2021Z04395).